

3. Kommunikációs kérdőív a komplex kommunikációs igényű személyek társas viselkedésének felméréséhez

Érintett személy neve	
Kérdőívet felvevő személy neve	
Kérdőívet felvevő személy kapcsolata az érintett személlyel	
Felvétel dátuma	

A kérdőív célja

A társas viselkedés színvonala jelentősen befolyásolja a kommunikáció színvonalát, az eszközök kiválasztását, használatuk módjának megtervezését, illetve a tanítás, gyakorlás kontextusainak kiválasztását. Ezért ez a kérdőív segít „leltárba venni” az alapvető szociális készségeket és viselkedéseket annak érdekében, hogy világossá váljon mely kontextusokban, milyen viselkedésekre építhetünk az AAK-használat megkezdéséhez vagy támogatásához, bővítéséhez. A kérdőív megmutathatja, mely társas készségek fejlesztése lehet szükséges az AAK bevezetését vagy bővítését megelőzően; és segítséget nyújthat az átmenetek támogatásának megszervezésében is. A „TÁRSAS VISELKEDÉS” kérdőív az alábbi alterületeken mutatott készségeket és viselkedéseket monitorozza:

- fizikai kontaktus,
- szociális figyelem,
- közös figyelem,
- ön- és tevékenységszervezés,
- együttműködés,
- utánpótlás,
- érzelmek kifejezése,
- játék/szabadidő eltöltése,
- csoporthelyzet,
- közösségi élet,
- szociokommunikációs funkciók és beszélgetési készségek.

A kitöltés menete

Az egyes területek egyenként vagy különböző kombinációkban is kitölthetők attól függően, hogy felméréskor és a támogatás megszervezésében mit kívánunk a fókuszba helyezni. A legteljesebb képet az összes terület felmérésével kaphatjuk.

A kérdőívet minden esetben szakember tölti ki, megfigyelések, direkt próbák, illetve kikérdezés (szülő/gonozó, szakember) mentén. A legteljesebb képet akkor kapjuk, ha ezek kombinációját használjuk.

Értékelés

✓ – teljesített item: pipálja ki, ha az adott itemet a személy képes viselkedésében minimum 80%-ban, különböző kontextusokban és partnerekkel is mutatni.

∨ – kialakulóban lévő item: tegyen fordított ferde vonalat, ha az adott item részben jellemző a személy viselkedésére (10–80%-ban megjelenik). Jellemzően csak bizonyos kontextusokban vagy partnerekkel, illetve prompt, és segítség kell ahhoz, hogy a készség a személy viselkedésében megjelenjen.

□ – nem teljesített item: hagyja üresen a rubrikát, ha az adott item nem, vagy kevesebb mint 10%-ban jelenik meg a személy viselkedésében.

NÉ – rövidítéssel jelölje, ha az adott item nem értelmezhető az életkor, a sérülés jellege vagy egyéb okok miatt.

NT – rövidítéssel jelölje, ha az adott itemre nem tud válaszolni, mert nincsen róla információja.

Az értékelést többször is elvégezhetjük, így láthatóvá válik a társas készségekben és viselkedésben mutatott fejlődés, a beavatkozás hatásai és a következő célok.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Fizikai kontaktus					
Akaratlagos mozgásokra képes.					Egyszerű testjelek és gesztusok használata szóba jöhet.
Elfogadja, hogy megérintik/kézben tartják.					
Élvezi a testkontaktuson alapuló játékokat/tevékenységeket.					
Elfogadja a fizikai irányítást/ segítségnyújtást.					
Testkontaktust kezdeményez (pl. odabújik, puszit ad).					
Diszkriminálja a helyénvaló/nem helyénvaló érintést.					

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Szociális figyelem					
Más ember érintésére reagál (pl. odafordul, mosolyog, ránéz a partnerre).					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Az emberi hangra megkülönböztetetten reagál (pl. odafordul, mosolyog, figyel).					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Érdeklődést mutat más emberek iránt (pl. szemmel követi, felhívja a figyelmét).					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Bevonható kétszemélyes helyzetekbe.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Figyel a beszélőre (odafordul, odapillant, orientálódik, mozog).					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Közös tevékenység közben vagy befejezésekor ránéz partnerére.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Aktívan részt vesz a családi/ intézményi mindennapos tevékenységben kétszemélyes helyzetben.					A kommunikációs helyzetek felépíthetők a mindennapi szituációkban.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Szociális figyelem					
Részt tud venni nem mindennapos tevékenységben kétszemélyes helyzetben.					A kommunikációs helyzetek felépíthetők a mindennapi szituációkon kívül is.
Természetes távolságot tart a partnerrel.					
Visszajelzést vár, mielőtt folytatná az üzenetátadást (kivárja, ellenőrzi a figyelmet).					Ha nem, vagy kialakulóban van: csak kéz a kézben gesztusok, jelek vagy cserével/átadással való AAK jön szóba.
A másik ember szemébe/irányába néz/fordul, hogy fenntartsa a szociális interakciót.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Megismétli viselkedését, hogy fenntartsa az interakciót.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Kitartóan ismétli a tevékenységet/játékot, hogy fenntartsa a kapcsolatot/közös játékot.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Közös figyelem					
Ránéz egy tárgyra, a partner „felhívására” (tekintetét, rámutatását követi, vagy a partner felemeli).					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Ránéz egy tárgyra a partner felhívására, majd a partnerre nézve váltja a tekintetét.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
A játék/tárgy felé néz, majd vissza a partnerére, hogy felhívja rá a figyelmet.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
A játék/tárgy felé nyúl, hogy felhívja rá a figyelmet, közben a partner felé néz/hangot ad.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Rámutat a játékra/tárgyra, közben a partner felé néz/hangot ad, hogy felhívja rá a figyelmet.					Használni lehet olyan segédeszközökkel támogatott AAK-t, ahol mutatni kell.
Távolról is rámutat a játékra/tárgyra, közben a partner felé néz/hangot ad, hogy felhívja rá a figyelmet.					Használni lehet olyan segédeszközökkel támogatott AAK-t, ahol mutatni kell.
A játékot/tárgyat a partner felé nyújtja/leejti, közben a partner felé néz/hangot ad, hogy felhívja rá a figyelmet.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges a szociális funkciók tanítása előtt.
Felhívja a partner figyelmét magára egy tárgy/játék átadása/megmutatása előtt.					Ha nem, vagy kialakulóban van: csak cserén alapuló vagy kéz vezetésével történő jeleléssel használj AAK-t.
Jelzi, hogy folytatni szeretné a közös tevékenységet (pl. mocoog, hangot ad, gesztikulál, ránéz a partnerre vagy megérinti).					A tárgykeréstől a tevékenységkérés és a még jelzés felé lehet elmozdulni az AAK-használatban.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Ön- és tevékenységszervezés					
Kényelemben tud lenni.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Nyugalomban tud lenni.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Képes rövid ideig, kérésre várakozni.					Tud várni egy válaszra, erre lehet építeni az AAK-ban.
Önálló néhány megszokott tevékenységben.					
Mindent igyekszik megszerezni, amihez kedve van.					E motivációkra lehet építeni az AAK bevezetésekor.
Felismeri a személyi tulajdont (enyém).					
Felismeri mások tulajdonát (tiéd).					
Felismeri a közös tulajdont (miénk).					

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Ön- és tevékenységszervezés					
Többnyire csak a saját dolgait használja.					
Tiszteletben tartja más tulajdonát.					
Engedélyt kér, hogy más dolgait használja.					
Végig figyel egy rövid, néhány perces tevékenységben.				tevékenységek megnevezése:	Ezekben a tevékenységekben lehet bevezetni az AAK-s eszközöket.
Egyéni tevékenységben vár, amíg instrukciót kap.					
Amikor kérik, áttér a következő tevékenységre.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt.
Ismert rutinfeladatokban önállóan vált tevékenységet.					
Elfogadja, ha megszakad a tevékenység.					

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Ön- és tevékenységsszervezés					
Váratlan változás esetén is tud tevékenységet váltani.					
Kéréseket követ új tevékenységekben.					Ha nem, vagy kialakulóban van: ezek megerősítése szükséges az AAK-használat előtt
Képes két tárgy közül választani.				ránéz, nyúl, mutat, vokalizál, szavakkal, AAK-val	Ha nem, vagy kialakulóban van: egyszerre egy vagy két üzenetet használjon.
Képes két tevékenység közt választani.				ránéz, nyúl, mutat, vokalizál, szavakkal, AAK-val	Ha nem, vagy kialakulóban van: egyszerre egy vagy két üzenetet használjon.
Képes kettőnél több tárgy közül választani.				ránéz, nyúl, mutat, vokalizál, szavakkal, AAK-val	Kettőnél több közötti tárgykerés fokozatos bevezetése is szóba jön AAK-használatban.
Képes kettőnél több tevékenység közt választani.				ránéz, nyúl, mutat, vokalizál, szavakkal, AAK-val	Kettőnél több közötti tevékenységkerés fokozatos bevezetése is szóba jön AAK-használatban.
Képes nyílt végű tárgyválasztásra. (Mit kérsz?)				ránéz, nyúl, mutat, vokalizál, szavakkal, AAK-val	Kettőnél több közötti tárgykerés is szóba jön AAK-használatban.
Képes nyílt végű tevékenységválasztásra. (Mit szeretnél csinálni?)				ránéz, nyúl, mutat, vokalizál, szavakkal, AAK-val	Kettőnél több közötti tevékenységkerés is szóba jön AAK-használatban.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Együtműködés, partner					
Együtműködést igénylő tevékenységekben rövid ideig/ megszakításokkal vesz részt.					Többször, de rövid ideig érdemes gyakorolni az AAK-használatot.
Ismerős felnőttel együtműködik mindennapi tevékenységekben.					A kommunikációs partner ismerős felnőtt lehet, a kommunikációs kontextus a mindennapi helyzetek.
Ismeretlen felnőttel együtműködik mindennapi tevékenységekben.					A kommunikációs partner bármely felnőtt lehet, a kommunikációs kontextus a mindennapi helyzetek.
Ismerős kortárssal együtműködik mindennapi tevékenységekben.					A kommunikációs partner kortárs személy is lehet, például testvér, osztálytárs, munkatárs (neki is segítség kellhet eleinte a használathoz!); a kontextus a mindennapi helyzetek.
Ismeretlen kortárssal együtműködik mindennapi tevékenységekben.					A kommunikációs partner kortárs személy is lehet (neki is segítség kellhet eleinte a használathoz!); a kontextus a mindennapi helyzetek.
Új helyzetben együtműködik ismerős felnőttel.					A kommunikációs partner ismerős felnőtt lehet, a kommunikációs kontextus bővíthet.
Új helyzetben együtműködik ismeretlen felnőttel.					A kommunikációs partner bármely felnőtt lehet, a kontextus bővíthet.
Új helyzetben együtműködik ismerős kortárral.					A kommunikációs partner kortárs személy is lehet, például testvér, osztálytárs, munkatárs (neki is segítség kellhet eleinte a használathoz!); a kontextus bővíthet.
Új helyzetben együtműködik ismeretlen kortárral.					A kommunikációs partner kortárs is lehet, s mivel neki is segítség kellhet eleinte, a használathoz fel kell készíteni az AAK-használó személyt, hogy ezt elmagyarázza, kezelje különböző helyzetekben (pl. legyen egy rövid szövege, amit meg tud mutatni).

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Utánzás					
Mozgásos játékra/tevékenységre spontán mozgással reagál (pl. pörgetés, hintáztatás).					
Utánoz egy egyszerű testmozgást (pl. felemeli a karját).					Egyszerű gesztusjelek tanítása szóba jöhet.
Utánoz egy mozdulatot egy játékkal (pl. 2 kockát bemutatás után egymásra tesz).					Modellálással való tanítás is szóba jöhet.
Utánoz két mozdulatból álló mozgássort.					Gesztusjelek tanítása, illetve modellálással való tanítás szóba jöhet.
Három vagy több mozdulatot utánoz.					Gesztusjelek tanítása, illetve modellálással való tanítás szóba jöhet.
Utánoz új cselekvést mindennapi helyzetekben.					Gesztusjelek tanítása szóba jöhet, illetve modellálással való tanítás

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Utánzás					
Utánoz új kontextusokban.					
Késleltetve utánoz cselekvéseket korábbi tevékenységekből.					Gesztusjelek tanítása szóba jöhet, illetve modellálással való tanítás
Szájmozgást/vokalizálást utánoz.					Biztos AAK-használat mellett ki lehet alakítani a vokalizációt figyelemfelhívásra az AAK-eszköz mellett.
Szavakat utánozva kimond (lehet szótöredék vagy közelítő szó is).					Biztos AAK-használat mellett a szavak modellálásával elvárható, hogy (akár ismétlés után, vagy késleltetéssel) próbálja meg használni; hangadó gépek /kommunikátorok is segíthetnek megerősíteni a megfelelő szavakat.
Ismétel korábban hallott szavakat.					Hangadó gépek/kommunikátorok és a modellálás is segíthetnek megerősíteni a megfelelő szavakat és azok funkcionális használatát.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Játék/szabadidő					
Egyedül játszik/tevékenykedik.					Az általa kedvelt játékokat lehet használni a kommunikáció „témájaként”.
Elvesz játékot/szabadidős tárgyat, ha felkínálják.					
Elvesz/megérint tárgyat, hogy jelezze igényét játékra/tevékenységre.					Ezt a helyzetet lehet használni kérés kifejezésére az AAK-tanításban úgy, hogy a tárgy nem „elvehető” (pl. zárt átlátszó doboz, magas polc).
Felkínál egy tárgyat a partnernek szabadidőben.					
Egyszerű szociális bébijátékot játszik (pl. elbújás/kukucs).					A helyzeteket lehet használni a társas interakciók megerősítésére, szemkontaktus/vokalizáció gyakorlására megszakításokkal.
Felnőttel játszik/tevékenykedik.					AAK-s partnere lehet felnőtt.
Kortárssal/kortársakkal játszik/tevékenykedik.					AAK-s partnere lehet kortárs is.
Egyedül funkcionálisan végez egy szabadidős tevékenységet egy tárggyal/játékkal.					Használni lehet az általa kedvelt játékokat a kommunikáció „témájaként”.
Tevékenység során két vagy több tárgyat/játékot kapcsolatba hoz egymással.					Használni lehet az általa kedvelt játékokat a kommunikáció „témájaként”, kapcsolódjunk be a játékba.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Játék/szabadidő					
Egyedül funkcionálisan végez zárt végű játékot/tevékenységeket (pl. kirakó).					Használni lehet az általa kedvelt játékokat a kommunikáció „témájaként”, kapcsolódjunk be a játékba.
Egyedül funkcionálisan végez nyitott végű játékot/tevékenységeket (pl. gyurmázás).					Használni lehet az általa kedvelt játékokat a kommunikáció „témájaként”, kapcsolódjunk be a játékba.
(gyermek) Szimbolikus játékot játszik, sémák szerint.					Használni lehet az általa kedvelt játékokat a kommunikáció „témájaként”, kapcsolódjunk be a játékba.
(gyermek) Szimbolikus játékot játszik, kreatívan.					Használni lehet az általa kedvelt játékokat a kommunikáció „témájaként”, kapcsolódjunk be a játékba.
Tevékenységeiben/játékában igényli a változatosságot.					Használni lehet az általa kedvelt játékokat a kommunikáció „témájaként”, kapcsolódjunk be a játékba.
Tevékenységeiben/játékaiban spontán maga változtat elemeket.					
Saját játékot/szabadidős tevékenységet talál ki.					
Figyeli más játékát/ szabadidős tevékenységét.					
Elfogadja mások jelenlétét szabadidős tevékenység közben.					

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Játék/szabadidő					
Másokkal párhuzamosan játszik/tevékenykedik, de saját eszközökkel.					
Másokkal párhuzamosan játszik/tevékenykedik úgy, hogy az eszközök közösek.					
Passzívan, de figyelve van jelen csoportos játékban, tevékenységben.					„Érdemes bekapcsolni a csoportba” egyszerű társas viselkedés megerősítésével (pl. egy labda körbeadása).
Aktívan részt vesz, bekapcsolódik csoportos játékba, tevékenységbe.					Használjuk ki a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
A játék/tevékenység során képes szerepcserére egy partnerrel, ha az bejósolható (pl. felépítenek egy kockatornyot váltva rakva a kockákat).					Érdemes kihasználni a tevékenységet a „beszélgetési készségek” alapjának, a szerepcserének a gyakorlására az AAK-bevonásával.
A játék/tevékenység során képes szerepcserére csoporthelyzetben, ha az bejósolható					Érdemes kihasználni a tevékenységet a „beszélgetési készségek” alapjának, a szerepcserének a gyakorlására az AAK bevonásával.
A játék/tevékenység során megosztózik másokkal az eszközökön.					
Kooperációt igénylő játékot játszik/tevékenységet végez egy partnerrel.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Játék/szabadidő					
Másokkal kooperálva részt vesz csoportos játékokban, tevékenységben.					Érdeemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Akkor a legaktívabb, ha a környezete aktív.					
Akkor a legaktívabb, ha a környezete nyugodt.					AAK-tanításnál a nyugodt légkör megteremtésére szükséges törekedni.
Akkor a legaktívabb, ha a környezetében kiszámíthatóan viselkednek.					AAK-tanításnál a bejósolható környezet megteremtésére szükséges törekedni.
Akkor a legaktívabb, ha a környezetében kreatívan, változatosan viselkednek.					
Akkor a legaktívabb, ha egy partner közvetlenül ad feladatot/ eszközt.					AAK-tanításnál fontos a direkt segítség adása, de szükséges bátorítani és megerősíteni a spontán kezdeményezéseket, és fokozatosan elvonni a segítségeket.
Akkor a legaktívabb, ha választási lehetőséget kínálnak fel számára.					AAK-tanításnál szükséges választási lehetőségeket adni, de bátorítani és megerősíteni kell a spontán kezdeményezéseket.
Akkor a legaktívabb, ha önmaga, spontán választhatja meg a tevékenységét.					AAK-tanításnál szükséges bátorítani és megerősíteni a spontán kezdeményezéseket.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Csoporthelyzet					
Képes csoporthelyzetben rövid ideig nyugalomban lenni (pl. reggeli körön vagy tanórán).					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben figyeli a körülötte lévő személyeket.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben figyeli a körülötte zajló tevékenységeket.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben bevonható ismert tevékenységekbe.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben bevonható új tevékenységekbe.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben spontán bekapcsolódik ismert tevékenységekbe.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben spontán bekapcsolódik új tevékenységekbe.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben is felhívja magára a figyelmet.					Érdemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Csoporthelyzet					
Csoporthelyzetben jelzi, hogy sorra szeretne kerülni.					Érdeemes kihasználni a csoportos helyzetet AAK-tanításra is.
Csoporthelyzetben képes szerepcserére ismert szituációban.					
Csoporthelyzetben képes szerepcserére új szituációban.					
Követ nonverbális, frontális instrukciókat (pl. gesztusok).					
Magára vonatkoztat frontális megszólításokat (pl. mindenki.....!).					
Követ egyéb frontális utasításokat (pl. pakoljatok el, gyertek!).					
Követ frontális utasításokat különböző ismert kontextusokban.					
Követ frontális utasításokat új kontextusban.					

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Közösségi élet					
Elfogadhatóan viselkedik kisebb boltban.					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik bevásárlóközpontban.					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik (gyors)étteremben.					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik beltéri szabadidős programokon (pl. mozi, uszoda).					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik kültéri szabadidős programokon (pl. kirándulás, játszótér).					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik orvosnál.					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik szolgáltatások igénybevételekor (pl. fodrász).					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik ünnepeken.					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Közösségi élet					
Elfogadhatóan viselkedik családi programokon otthon.					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Elfogadhatóan viselkedik vendégségben.					Érdemes kihasználni a helyzetet AAK-tanításra is.
Viselkedése biztonságos otthon/intézményben.					
Viselkedése biztonságos az utcán (kísérővel).					
Viselkedése biztonságos a járműveken (kísérővel).					

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Érzelmek kifejezése					
Ki tudja fejezni, hogy örül.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Ki tudja fejezni, hogy mérges/dühös.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Ki tudja fejezni, hogy szomorú.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Ki tudja fejezni, hogy fél, ijedt.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Ki tudja fejezni, hogy nyugodt.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Ki tudja fejezni, hogy fáradt.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Ki tudja fejezni, ha fáj valamije.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Ki tudja fejezni, ha nem ért valamit.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Érzelmek kifejezése					
Szünetet kér, amikor nyugtalan.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Csendes, nyugodt tevékenységet kér, amikor nyugtalan.				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Képes árnyaltabb érzelmek kifejezésére (pl. tanácstalan, meglepett).				viselkedéssel, hangokkal, mimikával, gesztussal, szavakkal	Ha legalább kialakulóban van, érdemes kialakítani hozzá egy bárki számára érthető szimbólumot.
Általában bizalommal fordul más emberek felé.					

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Szociokommunikációs funkciók és beszélgetési készségek					
Tudatában van, hogy cselekedeteivel képes irányítani mások viselkedését.					A kommunikációban a kérés és elutasítás funkciók tanítása jön szóba.
Tudatában van, hogy cselekedeteivel képes irányítani mások gondolkodását, érdeklődését.					A kommunikációban a szociális funkciók tanítása is szóba jön (pl. élménymegosztás, szociális rutinok).
Tudatában van, hogy cselekedeteivel képes információkat nyújtani, válaszolni és információkat kapni a partnerektől.					A kommunikációban az információnyújtás és információkérés funkciók tanítása is szóba jön.
Képes viselkedésével a beszélgetőváltásra.					A kommunikációban az információnyújtás és információkérés funkciók tanítása is szóba jön.
Kezdeményez kommunikációs interakciót.					Ha nem: érdemes bátorítani a kezdeményezést a környezet elrendezésével és promptokkal.
Képes válaszolni a neki feltett kérdésekre.					Ha nem: érdemes gyakorolni a válaszadást.
Képes válaszolni egy elhangzott kommentre.					A válaszok megerősítése szükséges, AAK-s eszközök hozzárendelésével!
Képes bekapcsolódni egy beszélgetésbe.					A bekapcsolódás megerősítése szükséges, AAK eszközök és stratégiák hozzárendelésével!

ITEM	Értékelés			Megjegyzés	Kimenet
	Dátum	Dátum	Dátum		
Szociokommunikációs funkciók és beszélgetési készségek					
Képes a témánál maradni.					A téma vizualizálása, valamint a témánál maradás gyakorlása szükséges!
Megfelelően tud lezárni beszélgetéseket.					Stratégiák és AAK-s eszközök hozzárendelése, ezek szisztematikus gyakorlása szükséges!
Spontán képes témaváltásra.					Stratégiák és AAK-s eszközök hozzárendelése szükséges.
Építkezik egy beszélgetésben a korábban elhangzottakra, képes folytatni azt.					A téma vizualizálása és a téma folytatásának gyakorlása szükséges!
Visszajelzéseket ad a beszélgetés során (pl „mh”, bólint).					Stratégiák és AAK-s eszközök hozzárendelése szükséges.

Felhasznált irodalom

- American Psychiatric Association, APA (2013): *DSM-5. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed.) American Psychiatric Pub., Washington DC.
- Brady, N. C. – Keen, D. (2016): Individualized Assessment of Prelinguistic Communication. In: Keen, D. Meadan, H. – Brady, N. C. – Halle, J. W. (eds.): *Prelinguistic and Minimally Verbal Communicators on the Autism Spectrum*. Springer, Singapore, 101–121.
- Clements, J. – Zarkowska, E. (2007): *Viselkedés problémák és autizmus spektrum zavarok*. Kapocs Kiadó, Budapest.
- Janoch Mónika (2012): *Problémás viselkedések megelőzése és kezelése autizmus spektrum zavarokban*. Kapocs Kiadó, Budapest.
- Quill, K. – Norton-Bracken, K. – Fair, M. (2000): Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése. In: Quill, K. A. (2009). *Tedd-nézd-hallgasd-mondd – Szociális és kommunikációs intervenció autizmussal élő gyermekek számára*. Kapocs Könyvkiadó, Budapest, 54–68.
- Sparrow S. S. – Cicchletti, D. V. – Sauliner, C. A. (2016): *Vineland Adaptive Behavior Scales. Third Edition*. Parsons, USA.
- Thrembath, D. – Iacono, T. (2016): Standardised Assessment of Prelinguistic Communication. In: Keen, D. – Meadan, H. – Brady, N. C. – Halle, J. W. (eds.): *Prelinguistic and Minimally Verbal Communicators on the Autism Spectrum*. Springer. Singapur, 75–101.